

כלום יש מוסר במקרא?

יצחק בלאו

ספרו של ג'יימס קוגל *How to Read the Bible: A Guide to Scripture Then and Now* מציג ניגוד בין המפרשים היהודים והנוצרים של העולם העתיק, שראו את התנ"ך כספר אלוהי בעל מסר דתי ומוסרי, ובין החוקרים המודרניים, שמציגים את התנ"ך כספר אנושי מלא תחבולות פוליטיות וסיפורים אטיולוגיים. לפי קוגל, המפרשים העתיקים עסקו במפעל פרשני חשוב, אבל החוקרים המודרניים צודקים מבחינת האמת ההיסטורית. מאמר זה טוען שהחוקרים, על פי תיאורם בספר הנידון, מפריזים בציניות מוסרית ועבודתם לקויה בחוסר הוכחות. הם מייחסים מניעים שליליים לאישי התנ"ך ולמחברי ספרי התנ"ך בלי הצדקה. למרות הטענות של קוגל, יש מסר מוסרי בתנ"ך.

"לוחות העיבור" של ר' רפאל הלוי מהנובר – חלק I

יוסף יצחק איידלר

רבי רפאל הלוי מהנובר ידוע בעיקר בזכות ספרו תכונות השמים. אף על פי שהספר יצא לאור ללא רשות המחבר, הוא מאפשר להבין את יסודות האסטרונומיה הישנה ולהבהיר את היסודות שבעקבותיהם הלך הרמב"ם בהלכות קידוש החודש שלו. אף על פי כן, יצירת המופת של המחבר היא ספרו לוחות העיבור. ייעודו של החלק הראשון של ספר זה היה לתת לקוראים המשכילים, אפילו אלו שלא שלטו בגרמנית, את הכלים הנחוצים כדי לחשב חיבורים וניגודים וגם ליקויים של החמה והירח. החישובים בלוחות נעשו בדיוקנות רבה. הם מהווים ראייה לכשרונותיו החשבוניים היוצאים מן הכלל של המחבר. לאחר הצלחה ראשונית של הספר, שאף הביאה בעקבותיה הוצאת מהדורה שנייה מורחבת על ידי מאיר פיורדא, ירד הספר לתהום הנשייה. במאמר זה אנחנו בוחנים בדיוקנות את חלקו הראשון של הספר, מסבירים את דרך בניינם של הלוחות ומדגישים את דיוקנותם.